

JUBILEUSZE

Teatru Baj Pomorski w Toruniu

Działalność Teatru Baj Pomorski w Toruniu datuje się od 1 kwietnia 1945 r., kiedy to Irena Pikiel-Samorewiczowa otrzymała pozwolenie na założenie pod auspicjami Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci teatru lalkowego w Bydgoszczy. Był to pierwszy tego typu teatr na Ziemi Pomorskiej. Miał to być młodszy brat warszawskiego Baja, stąd nazwano go Bajem Pomorskim. W 1946 r. Baj Pomorski został przeniesiony do Torunia i od tego czasu nieprzerwanie działa przy ulicy Piemikarskiej 9. W dniach 13 - 15 maja 2005 r. odbyły się trzydniowe obchody Jubileuszu 60-lecia Teatru. Teatr uczcił swoje sześćdziesięciolecie premierą jubileuszową i towarzyszącymi jej uroczysto-

ściami oraz Dniami Otwartymi Teatru - z barwną paradą teatralną, przeglądem najnowszych premier dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz warsztatami teatralnymi.

13 maja główne obchody rozpoczęła premiera *Ubu króla* Alfreda Jarry'ego, w reżyserii Zbigniewa Lisowskiego, ze scenografią Pavla Hubički i muzyką Piotra Nazaruka. Spektakl dla młodzieży i dorosłych zamknął zainicjowane w premierach ostatnich dwóch lat penetracje konwencji cyrkowej jako źródła metafory teatralnej. Po premierze odbyły się uroczystości jubileuszowe.

Gośćmi Teatru byli aktorzy i pracownicy Baja Pomorskiego na przestrzeni dziesięcioleci jego istnienia, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych oraz środowisk artystycznych, w tym dyrektorzy polskich teatrów lalkowych oraz twórcy, krytycy i przyjaciele toruńskiej sceny. Uroczystości miały charakter wieczoru wspomnień, który przenosił w przeszłość, prezentował teraźniejszość i przyszłość wy-

Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie

Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana w Będzinie wpisany jest w swoje miasto, w swój region. To jego największa misja. Tworząc swoje spektakle, ma nadzieję, że dzięki nim jego najmłodszy widzowie choć na chwilę przeniosą się w krainę marzeń, w krainę wyobraźni... Istniejąc poza wielkimi szlakami, na swoje barki wziął misję tworzenia kultury i udostępniania jej możliwie najszerszej widowni.

Jego początki sięgają 1945 roku. Jego historia to zatem długa droga. Od wychowawczego, założonego przez Jana Dormana teatru lalkowego, w którym aktorami, twórcami kostiumów i dekoracji były dzieci, przez dramatyczny teatr dla młodzieży i dorosłych, do dzisiejszego atrakcyjnego artystycznie teatru lalek, w najszerszym tego słowa znaczeniu.

W 1947 roku pedagog Jan Dorman otworzył Eksperymentalny Teatr Dziecka w Sosnowcu, który po dwóch latach przeniósł do Będzina. *Awantury z ogniem* na motywach opowiadania Anny Świrszczyńskiej to spektakl inauguracyjny otwarcie nowej sceny.

Przez kolejne lata na scenie będzińskiego teatru prezentowane były przedstawienia (*Krawiec Pan Niteczka*, *Koziołek Matołek*, *Sen nocy letniej*, *Szcześliwy Książę*), które kształtowały wrażliwość dziecięcą i pobudzały wyobraźnię innych twórców teatralnych.

W marcu 1996 roku, w dziesiątą rocznicę śmierci Jana Dormana i z okazji jubileuszu 50-lecia sceny będzińskiej, teatr ów otrzymał imię swego twórcy Jana Dormana.

Różnorodny repertuar, sprawni w animacji aktorzy lalkarze, oryginalna technika plastyczna, zarówno w budowie samej lalki jak i w scenografii, sprawiły, iż w ostatnich latach z będzińską sceną podjęli współpracę najwybitniejsi reżyserzy teatrów lalkowych, m.in.: Stanisław Ochmański, Krzysztof Rau, Wojciech Wieczorkiewicz; dla sceny projektowali zaś mistrzowie scenografii: Leokadia Serafinowicz, Adam Kilian, Rajmund Strzelecki, Elżbieta Terlikowska czy Joanna Braun.

Wszystko to, co zdarzyło się w tym teatrze to dzięki niezwykłym ludziom, którzy poświęcili swoje życie scenie będzińskiej. To właśnie oni, aktorzy, kreowali jakoś

zwania Baja Pomorskiego, ale i w subtelny sposób bawił całą aranżacją muzyczną i artystyczną jubileuszu. Podczas wieczoru odbyła się promocja książki *60 lat Teatru Baj Pomorski w Toruniu. 1945-2005*, wydanej przez Teatr pod redakcją Marzenny Wiśniewskiej. Jej prezentację opatrzył słowem wstępnym Henryk Jurkowski, autor zamieszczonego w publikacji artykułu *Lalka – fenomen kultury*. Na książkę składają się również artykuły Marka Waszkiela, Henryka I. Rogackiego, Marzenny Wiśniewskiej i Władysława Owczarzaka, które sprawiają, że mamy tu do czynienia nie tylko z monografią Baja Pomorskiego ale szerzej pomyślaną publikacją o przeszłości oraz współczesności teatru lalkowego w Polsce i na świecie. Bardzo ciekawie zaprezentował się nagrany siłami pracowników teatru film dokumentalny. W czterech częściach opatrzone komentarzami dzieci ukazana została krótka historia teatru, wizerunki artystyczne dyrektorów, dzieje festiwali teatralnych w Bajach i przyszłość torunskiej sceny. W tym miejscu trzeba powiedzieć, że obchody 60-lecia Baja Pomorskiego przypadły w szczególnym okresie dla Teatru. Oto po 60 latach nieprzerwanej działalności w jeszcze przedwojennym budynku doczeka się on gruntownej modernizacji i rozbudowy. Obietnica przebudowy i odnowienia teatru, złożona przez samego Prezydenta Miasta Torunia, była najlepszym prezentem jaki Baj Pomorski mógł otrzymać w roku jubileuszowym.

Kolejne dwa dni obchodów 60-lecia Teatru poświęcone były nade wszystko dzieciom. Dni Otwarte Teatru rozpoczęła kolorowa parada, która przeszła ulicami Starego Miasta. Dla najmłodszych odbyły się prezentacje najnowszych premier, czyli: *Kota w butach* (reż. Petr Nosalek), *Olbrzym* (reż. Piotr Tomaszuk) i *Po rozum do głowy* (reż. Zbigniew Lisowski). Z bardzo dużym zainteresowaniem spotkały się warsztaty teatralne dla dzieci. Dwa cykle zajęć: *Jak powstaje lalka teatralna* oraz *Tajniki animacji lalek* odkrywały przed nimi sekrety teatru lalkowego, rozbudzały ciekawość świata teatru i pomagały przygotować się do samodzielnych prób tworzenia teatru domowego. Dla młodzieży i dorosłych Teatr wystawił z okazji swego święta plenerowy spektakl *Karodyl, czyli optymizm*, a ostatniego wieczoru najnowszą premierę – *Ubu króla*.

W ciągu trzech dni Jubileuszu Teatr żył naprawdę intensywnie. Wszystkim działaniom artystycznym towarzyszyły miłe spotkania po latach, rozmowy, przypomnianie anegdoty, czyli to, co składa się na często trudne do wyrażenia wewnętrzne życie teatru.

W torunskim Jubileuszu cenne jest to, że świętując swoje sześćdziesięciolecie, Teatr równocześnie otwierał się na przyszłość, którą naprawdę interesująco zapowiada projekt nowego budynku. Jest szansa, że dzięki niemu Baj Pomorski będzie zarazem magicznym miejscem, do którego wchodzi się przez tajemniczą szalę teatralną, i równocześnie – nowoczesnym, dobrze wyposażonym teatrem, który umożliwi realizację nowatorskich pomysłów artystycznych oraz projektów teatralnych.

Marzenna Wiśniewska

teatru będzińskiego, jego smak, charakter, styl. Wcielając się w role kolejnych sztuk, tworzyli na scenie magię teatru, inny wymiar. Im właśnie dane było i jest być łącznikiem między realnością i magią. Lecz aby magia mogła na scenie zaistnieć, pracował i pracuje nad nią przed, w trakcie i po przedstawieniach cała rzesza ludzi, którym wprowadzić nie dane jest, tak jak aktorom, oficjalnie miano „artysty”, ale bez których miano to nie mogłoby w ogóle zaistnieć. To grono artystów tworzących realne fragmenty magii scenicznej, księgowych i administratorów, obsługi sceny, konserwatorów, wreszcie tych, którzy zajmują się sprawą najtrudniejszą w dzisiejszych czasach: sprzedają spektakli.

A na samym szczycie tej piramidy teatralnej miejsce zajmują dyrektorzy. Jak kamienie milowe na drodze, tak ich czas odmierza kolejne etapy historii każdego teatru. Ich osobowości, gusta, charaktery promieniują zarówno na styl artystyczny teatru, jak i atmosferę wewnątrz i na zewnątrz niego. Każdy z kolejnych dyrektorów sceny będzińskiej chciał stworzyć na niej teatr swych marzeń, teatr – zwierciadło czasów, w których „panował”, zgodnie z poczuciem własnej racji.

Ostatnie cztery lata dla będzińskiej sceny były okresem dynamicznego rozwoju i wielu pozytywnych zmian. Teatr rozpoczął cykl warsztatów edukacji teatralnej *Teatr w szkole – szkoła w teatrze* przeznaczonych dla nauczycieli i instruktorów teatralnych. W repertuarze teatru powstał równoległy cykl przedstawień *Edukacja teatralna*, w którym prezentujemy trzy spektakle: *Zakochani*, *Księżniczka na ziarnku grochu* oraz *Czarodziejski flet*. W naszym cyklu widzowie mogą obserwować powstawanie przedstawienia teatralnego, jak i zobaczyć scenę od kulis.

W 2003 roku do repertuaru weszła nowa, nietypowa premiera przeznaczona dla dzieci niewidomych i niedowidzących *Zwierzęta doktora Dolittle*, przygotowywana we współpracy z terapeutami wzroku. To efekt projektu w ramach Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003. Przedstawienie otrzymało śląską nagrodę teatralną „Złota Maski” w kategorii spektakli sezonu 2002/2003. Tym samym będzińska scena weszła po raz pierwszy do pantheonu laureatów „Złotej Maski”.

Pojawił się również nowy projekt *Baśnie Europy* – cykl przedstawień promujących europejską literaturę dla dzieci, których twórcami są artyści z różnych, czasem odległych krajów Europy. *Baśnie Europy* stały się zatem swoistym mostem artystycznym łączącym wszystkich Europejczyków.

Sześćdziesięcioletnia historia TDZ jest barwna i ciekawa, zarówno jeśli chodzi o to, co zdarzyło się na scenie, jak i o to, co wyniknęło poza nią. Tu powstały dzieła teatralne, które zmieniły bieg nie tylko teatru lalek, ale teatru w ogóle, tu powstały spektakle honorowane zarówno nagrodami regionalnymi, jak i zdobywające laury na festiwalach krajowych i zagranicznych. Powstawały też przedstawienia szare, nieciekawe, nieodkrywcze, nudne... Jak w każdym teatrze. Teatr będziński przeżywał wloty i upadki; zdarzały się spokojne dni, tygodnie, miesiące... i dni nerwowe, dni konfliktów.

Małgorzata Langier

FESTIWALE • NAGRODY • KONKURSY • FESTIWALE

Festiwal Solistów Łalkarzy

Po raz czwarty odbywał się w Łodzi (16-21 kwietnia) Międzynarodowy Festiwal Solistów Łalkarzy organizowany przez Teatr Lalek Arlekin. Wystąpili łalkarze z Polski, Słowacji, Hiszpanii, Węgier, Danii, Austrii, Słowenii, Niemiec, Francji, Belgii i Bułgarii. Jury w składzie: Małgorzata Brożnowicz, Paweł Aigner i Waldemar Presla postanowiło przyznać następujące nagrody:

- dwa równorzędne wyróżnienia otrzymali:
  - Raphael Mürle z Niemiec za spektakl *Cocktails*
  - Grzegorz Kwieciński z Polski za spektakl *Wieża*
- wyróżnienie - Sofie Krog z Danii za spektakl *Diva*
- Pierwszą Nagrodę przyznano Thierry'emu Duprę z Francji za spektakl *Volpino*
- **Grand Prix Festiwalu** otrzymała **Vanessa Valk** z Niemiec za spektakl *Sama w kapiełi*

Podczas Festiwalu obradowało także jury komplementarne. Nagrodę jury komplementarnego otrzymał Thierry Duprę z Francji za spektakl *Volpino*.

Sama w kapiełi

Festiwal w Walizce

XVIII Międzynarodowy Festiwal Teatralny Walizka odbywał się w dniach 31 maja - 3 czerwca w Łomży. Jury w składzie: Hanna Baltyn, Lilliana Bardijewska, Adam Killan, Grzegorz Kwieciński, Pero Mioč po obejrzeniu jedenastu konkursowych przedstawień teatrów z Estonii, Czech, Rumunii, Rosji, Litwy, Białorusi, Słowenii i Polski postanowiło przyznać następujące nagrody:

- Nagrodę Prezydenta Łomży przyznano **Pozytywce** teatru LELE z Litwy za trafną realizację idei teatru w walizce.
- Nagrodę Marszałka Województwa Podlaskiego otrzymały **Dzieła Wszystkie Szekspira** Piwnicy przy Krypcie (Szczecin) za aktorską ekspresję i ludyczność przedstawienia.
- Nagrodę Dyrektora TLiA w Łomży otrzymała **Śpiąca królewna** teatru TRILIKA z Moskwy za feerię pomysłów inscenizacyjnych i znakomite aktorstwo.

■ Nagrodę Gazety Współczesnej otrzymała **Praga** - miasto zakłętę Pavla Vangeii za pokazanie wielokulturowej tradycji praskiego łalkarstwa.

■ Nagrodę Starosty Powiatu Łomżyńskiego przyznano spektaklowi *Trzeba coś z tym zrobić* Akcji DZRT z Białegostoku za konsekwentny wyraz plastyczny i aurę surrealizmu.

Ponadto Jury postanowiło przyznać następujące nagrody rzeczowe:

- Nagrodę Wojewody Podlaskiego dla Natały Matjaśec z Mini Teatru w Ljublanie za pełną wdzięku kreację - nie tylko aktorską - w *Opowieści o Carze Saltanie*.
- Nagrodę Telewizji Białostockiej - Lechowi Gwitowi (Olsztyński Teatr Lalek) za pełną życia i humoru rolę profesora w *Lekcji*.
- Nagrodę Rektora Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży zdobył spektakl *Kot Wiedzmy* Teatru PUCK z Rumunii za kunszt animacji marionetek.

Katowice-Dzieciom

Od 1 do 5 czerwca trwał w Katowicach kolejny, czwarty Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek Katowice - Dzieciom. Tym razem festiwal nie miał charakteru konkursu, odbywał się natomiast w ramach obchodów jubileuszu 60-lecia Teatru Ateneum. Swoje przedstawienia prezentowały teatry z Niemiec (*Pirat Pił*, Teatr z Kolonii), Słowacji (*Tajemniczy Hipopotam*, Szkoła Teatralna z Bratysławy), Ukrainy (*Ali Baba i Rozbójnicy*, Teatr w Równem), Czech (*Cztery bajki o tym, jak wilk stał za płotem*, Teatr z Ostrawy). Z Polski dyrektor Jarosław Czypczar zaprosił Wrocławski Teatr Lalek z przedstawieniem *Och, Emil*, Teatr Dzieci Zagłębia z Będzina (*Mala Syrenka*), oraz bielską Baniąlukę z *Siała baba mak*. Gospodarze pokazali specjalnie na jubileusz przygotowane widowisko *Na wiślanym szlaku* Jarosława Czypczara w reż. Henryka Korwińskiego, scen. Martyny Bratkowskiej i z muz. Jerzego Miliana.

Z okazji jubileuszu wydano *Księgę Jubileuszową Śląskiego Teatru Lalki i Aktora Ateneum w Katowicach 1945-2005* (red. Danuta Lubina-Cipińska).

Na wiślanym szlaku

PREMIERY • PREMIERY

styczeń

Teatr Lalek Kubuś, Kielce:

Brzydkie kaczątko – wg Andersena.
Reż. Maciej K. Tondera, scen. Wasyl Wychodzewski,
muz. Włodzimierz Szomański.
Premiera 9 stycznia

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:

Kopciuszek – Eugeniusz Szwarc.
Oprac. tekstu, reż. choreog. Czesław Sierńko,
scen. Elżbieta Terlikowska, muz. Robert Łuczak.
Premiera 14 stycznia

Opolski Teatr Lalek, Opole:

Kopciuszek.
Reż. Petr Nosalek, scen. Pavel Hubicka,
muz. Pavel Helebrand.
Premiera 23 stycznia

Teatr Baj, Warszawa:

Zima w Dolinie Muminków – Tove Jansson.
Reż. Aneta Płuszka, scen. Jacek Zagajewski,
muz. Kuba Grzegorek.
Premiera 29 stycznia

luty

**Teatr Lalek Baniałuka,
Bielsko-Biała:**

Antygona – Helmut Kajzar.
Oprac. tekstu i reż. Bogusław Kierc,
scen. Danuta Kierc,
muz. Jacek Wierzchowski.
Premiera 10 lutego

Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:

Nieznosne słoniatko – Wiktor Klimczuk.
Reż. Wiktor Klimczuk, scen. Aleksander Sidorow,
muz. Oleg Zalotniew.
Premiera 13 lutego

Teatr Groteska, Kraków:

Balladyna – Juliusz Słowacki.
Adapt. reż. Bogdan Ciosek, scen. Jerzy Kalina,
muz. Paweł Moszumanski,
ruch scen. lalek Krzysztof Falkowski.
Premiera 26 lutego

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:

Lekcja – Eugène Ionesco.
Reż. Krzysztof Rościszewski, scen. Ewa Strebejko.
Premiera 18 lutego

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

Słowik – wg Hansa Ch. Andersena.
Reż. Aleksiej Leliawski, scen. Tatiana Nersisian,
muz. Włodzimierz Kondrusiewicz.
Premiera 27 lutego

Teatr Animacji, Poznań:

Król Mięsopest – Jarosław Marek Rymkiewicz.
Oprac. tekstu Katarzyna Grajewska,
insc. i reż. Janusz Ryl-Krystianowski,
scen. Julia Skuratova, muz. Robert Łuczak,
choreog. Władysław Janicki.
Premiera 27 lutego

Teatr Lalek Rabcio, Rabka:

Tygrys Pietrek – Hanna Januszewska.
Reż. Grzegorz Kwieciński, scen. Przemysław Karwowski,
muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 12 lutego

Teatr Maska, Rzeszów:

Calineczka – Hans Ch. Andersen.
Adapt. reż. i scen. Janusz Pokrywka,
muz. Antoni Mleczo.
Premiera 9 lutego

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

Kot w butach – Hanna Januszewska.
Reż. Petr Nosalek, scen. Ewa Farkasova,
muz. Krzysztof Dzierma.
Premiera 27 lutego

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:

Źródło.
Scenariusz, reż. scen. Leszek Mądzik,
muz. Zbigniew Karnecki.
Premiera 27 lutego

marzec

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

Podróże Koziołka Matołka – Kornel Makuszyński.
Adapt. Arkadiusz Klucznik, reż. Adam E. Kwapisz,
muz. Włodzimierz Szomański, scen. Barbara Wojcik,
choreog. Marta Bury.
Premiera 5 marca

Teatr Groteska, Kraków:

Nowy Słowik Cesarza – Paweł Szumiec.
Reż. Paweł Szumiec,
scen. Barbara Guzik,
muz. Jacek Stankiewicz.
Premiera 19 marca

PREMIERY • PREMIERY

Teatr im. Andersena, Lublin:*Plasi Sejm* – Frid Attar.

Adapt. Jean C. Carriere i Peter Brook,

insc. reż. Włodzmerz Felenczak,

scen. Irena Mareckowa, muz. Czesław Wrzos,

choreog. Krzysztof Dziemaszkiewicz.

Premiera 18 marca

Teatr Arlekin, Łódź:*Świniopas* – Jadwiga Żylińska wg Andersena.

Reż. Stanisław Ochmański, scen. Iwona Brzezińska,

muz. Jerzy Dobrzański, oprac. muz. Bogdan Szczepański.

Premiera 19 marca

Teatr Maska, Rzeszów:*Przygody Rozbójnika Rumcajsa* – Vaclav Ctvrtak.

Reż. Kazimierz Mazur, scen. Elżbieta Tolak,

muz. Katarzyna Gaertner, choreog. Lalla Arifulina.

Premiera 30 marca

Teatr Guliwer, Warszawa:*Bajka o Księciu Pipo* – Pierre Gripari.

Reż. Aleksiej Lellavski, scen. Aleksandr Vahraayev.

Premiera 12 marca

Wydział Sztuki Lalkarskiej, Białystok:*Rudzielec* – Jules Renard.

Adapt. i reż. Eric Bass,

scen. Halina Zalewska-Słobodzianek, muz. Paul Dedell.

Premiera 30 marca

kwiecień

Teatr Lalek Baniałuka, Bielsko-Biała:*Siała baba mak* – Krystyna Milobędzka.

Reż. Jacek Malinowski (Akademia Teatralna),

scen. Halina Zalewska-Słobodzianek, muz. Piotr Nazaruk.

Premiera 17 kwietnia

Teatr Miniatura, Gdańsk:*Dom pod kocim pazurem* – Krystyna Jakóbczyk.

Reż. Krystyna Jakóbczyk, scen. Ireneusz Domagała,

muz. Piotr Salaber, choreog. Juliusz Stańda,

teksty piosenek Andrzej Strąk.

Premiera 10 kwietnia

Teatr Lalki i Aktora, Łomża:*Kominiarczyk* – Jarosław Antoniuk wg I. Wolкера.

Reż. Jarosław Antoniuk, scen. Jarosław Perszko,

muz. Bogdan Szczepański.

Premiera 17 kwietnia

Teatr Animacji, Poznań:*Baśń o Rycerzu bez Konia* – Maria Guśniowska.

Reż. Janusz Rył-Krystianowski, scen. Jacek Zagajewski,

muz. Robert Łuczak.

Premiera 10 kwietnia

Teatr Lalek**Pleciuga, Szczecin:***Szewczyk Dratewka* – Maria Kownacka.

Reż. i scen. Aleksander Maksymiak,

muz. Zbigniew Karnecki.

Premiera 9 kwietnia

Teatr Lalka, Warszawa:*Sklep z zabawkami* – Alexandru Popescu.

Reż. Łukasz Kos,

scen. Marek Zakostecki,

muz. Jakub Przebindowski.

Premiera 24 kwietnia

Wydział Sztuki Lalkarskiej, Białystok:*Marnidło* – wg Patricka Suskinda (*Pachnidło*)i Sary Kane (*Łaknąć*).

Reż. Marek Ciunel, scen. oprac. muz., ruch – zespół.

Premiera 19 kwietnia

maj

Teatr Groteska, Kraków:*Ferdynand Wspaniały* – Ludwik Jerzy Kern.

Reż. Lech Chojnacki, scen. Dariusz Panas,

muz. Robert Łuczak, ruch scen. Przemysław Grządziela.

Premiera 21 maja

Teatr Arlekin, Łódź:*Tragedie małżeńskie* – spektakl kabaretowy
do tekstów Stefalii Grodzieńskiej.

Reż. Maria Sowińska, scen. Joanna Hrk,

muz. Marek Stuczyński.

Premiera 21 maja

Teatr Lalki i Aktora Kubaś, Kielce:*Alchemik* Paulo Coelho.

Reż. Irena Dragan, scen. Alexander A. Łabiniec,

muz. Paweł Jankowski.

Premiera 15 maja

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:*Krawiec Niteczka* – Kornel Makuszyński.

Reż. Małgorzata Wolańska, scen. Jan Zieliński,

muz. Bogdan Dowlasz.

Premiera 7 maja

PREMIERY • PREMIERY

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:*Niebieski Ptak* – Maurycy Maeterlinck.

Reż. Andrzej Rozhin,

scen. Pavel Hubicka,

muz. Tadeusz Woźniak.

Premiera 14 maja

Teatr Animacji, Poznań:*Król Maciuś I* – Janusz Korczak.

Reż. Marek Ciunel, scen. Paweł Wałicki,

muz. Piotr Nazaruk.

Premiera 29 maja

Teatr Baj Pomorski, Toruń:*Ubu Król* – Alfred Jarry.

Reż. Zbigniew Lisowski, scen. Pavel Hubicka,

muz. Piotr Nazaruk.

Premiera 13 maja

Unia Teatr Niemożliwy, Warszawa:*Opowieści budujące z historii świętej zebrane.*

Premiera 29 maja

czerwiec

Teatr Animacji, Jelenia Góra:*Mała Syrenka* – Hans Ch. Andersen.

Reż. Bogdan Nauka, scen. Jan Zieliński,

muz. Agim Dżelilij

Premiera 11 czerwca

w Teatrze Zdrojowym

Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:*Na wiślanym szlaku*

– Jarosław Czypczar.

Reż. i choreog. Henryk Konwiński,

scen. Martyna Bratkowska,

muz. Jerzy Millian.

Premiera 4 czerwca

Teatr im. Andersena, Lublin:*Aksamitka córka diabła* – Pierre Gripari.

Reż. Radosław Chabowski, scen. Jan Polivka,

muz. Krzysztof Figurski.

Premiera 4 czerwca

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:*Mr Scrooge* – wg Karola Dickensa.

Adapt. Iveta Skripkova, reż. Marian Pecko,

scen. Eva Farkašová, Jan Zavarský,

muz. Robert Mankovecky.

Premiera 12 czerwca

Teatr Lalek Gullwer, Warszawa:*Amelka, Bóbr i Król na dachu* – Tankred Dorst.

Reż. Piotr Cieplak, scen. Andrzej Witkowski,

muz. Michał Litwiniac.

Premiera 11 czerwca

Teatr Lalka, Warszawa:*Cuda w budzie czyli Demo Teatru Lalka.*

Scenariusz i reż. Wojciech Szlachowski,

muz. Krzysztof Dzierma, scen. Jerzy Kalina.

Premiera 17 czerwca

Konkurs na sztukę teatralną

■ w Będzinie

Jury konkursu na Sztukę dla Dzieci i Młodzieży, organizowanego przy okazji jubileuszu 60-lecia Teatru Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana w Będzinie w składzie: Renata Chudecka, Lucyna Kozień, Małgorzata Łuczyńska, Kamil Katoлик, Grzegorz Kasdepke, Konrad Dworakowski i Małgorzata Langier uhonorowało następujące teksty przedstawione do konkursu:

■ I nagroda

– *Zgubiono – znaleziono* Liliany Bardijewskiej

■ II nagroda

– *Krasnoludek Samoudek* Marty Guśniowskiej

■ III nagroda

– *Humba, bumba, bang!* Izabeli Marzeny Degórskiej

■ wyróżnienie

– *O hrabinie Mocnochrapskiej* Marty Guśniowskiej.

■ w Poznaniu

Po raz 16. Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu zorganizowało Konkurs na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży. W tym roku jury w składzie: Jerzy Koenig, Tadeusz Pajdała, Jan Skotnicki i Zbigniew Rudziński po przeczytaniu 45 prac przyznało:

■ wyróżnienia I stopnia

– *Wiewiórka* Moniki Milewskiej– *O Przyszczycerzu i Królowie Pięknotce* Marty Guśniowskiej– *Skrzydła służą do latania* Anny Bocian

■ wyróżnienia II stopnia

– *Czarno na białym* Marty Guśniowskiej– *Bajka o Kopciuszku* Liliany Bardijewskiej

Kongres w Poznaniu

W dniach 20-22 marca odbywał się w Poznaniu Kongres Teatrów dla Dzieci i Młodzieży zorganizowany przez Centrum Sztuki Dziecka pod patronatem Ministra Kultury i Sztuki i przy finansowym wsparciu Ministerstwa Kultury.

Zaproszenia na Kongres zostały wyśtosowane do osób i instytucji związanych z teatrem dla dzieci i młodzieży: twórców, edukatorów, krytyków, animatorów i polityków. W Kongresie wzięły udział 184 osoby. Poza statystyką znaleźli się studenci poznańskich uczelni, głównie uniwersyteckiego kulturoznawstwa oraz pewna liczba osób zainteresowanych wydarzeniem, ale uczestniczących tylko w wybranych punktach programu.

Teatry (lalkowe, dramatyczne, muzyczne, nieinstytucjonalne i amatorskie, ale i reżyserzy niezależni, konsultanci artystyczni) reprezentowały sześćdziesiąt cztery osoby. Szkoły i instytucje resortu edukacji trzydzieści osiem osób. Wyższe uczelnie i instytuty naukowe reprezentowało czternaście osób, fundacje i stowarzyszenia osiem osób, a Telewizję Polską i Polskie Radio cztery osoby. Pisarzy, krytyków i tłumaczy sztuk teatralnych przybyło trzynastu. W Kongresie uczestniczyły także czterech gości zagranicznych, dwoje przedstawicieli Ministerstwa Kultury, prezes Polskiego Oddziału Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży ASSITEJ, prezydent Polskiego Ośrodka Lalkarskiego POLUNIMA, prezes Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Teatralnej, główny wizytator Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Poznania, przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Artystów Scen Polskich i zarazem koordynator raportu o stanie polskiego teatru z roku 2003. Ponadto czterdzieści troje innych uczestników i organizatorów.

Na zaproszenie nie odpowiedzieli parlamentarzyści, przedstawiciele komisji kultury Sejmu i Senatu oraz redaktorzy największych polskich czasopism teatralnych.

Skład osobowy Kongresu odzwierciedla stopień spełnianych wobec młodej i najmłodszej widowni powinności: najliczniejsze grono stanowili reprezentanci teatrów lalkowych, nauczyciele i pracownicy resortu edukacji, teatrów nieinstytucjonalnych i amatorskich, fundacji, autorzy sztuk teatralnych, a najslabiej reprezentowane były teatry dramatyczne i muzyczne. Te proporcje wyrażają także, utrzymujący się w środowisku twórców, podział na teatr dla dorosłych i teatr dla dzieci. Zainteresowanie Kongresem i czynnym uczestnictwem w obradach było bardzo duże. Organizatorzy odnotowali ponad 120 wystąpień i głosów w dyskusji.

Ważnym elementem Kongresu i zarazem podstawą do dalszych obrad i dyskusji była prezentacja *Raportu o stanie polskiego teatru dla dzieci i młodzieży*. Jego autorzy skoncentrowali się na następujących zagadnieniach: Marek Waszkiel – *Teatr lalek*, Hanna Baltyn – *Teatr dramatyczny*, Jan Skotnicki i Robert Walkowski – *Teatr muzyczny*, Izabela Skórzyńska i Juliusz Tyszka – *Teatr nieinstytucjonalny*, Lech Śliwonik – *Teatr amatorski*, Marek Radziwon – *Teatr telewizyj i radia*, Lucyna Kozień – *Krytyka i czasopisma*, Tadeusz Pajdała i Zbigniew Rudziński – *Repertuar i dramaturgia*, Joanna Rogacka – *Organizacje i stowarzyszenia edukacyjne*, Maria Budzyńska – *Terapia przez teatr*, Joanna Ostrowska – *Szkołnictwo*, Teresa Gąsiorowska – *Młody widz*, Wojciech Hamerski – *Teatr polski za granicą*.

Paulo Coelho w Kubusiu

Irena Dragan, dyrektorka kieleckiego Kubusia i reżyserka pierwszego w Polsce lalkowego przedstawienia *Alchemika* spotkała się z Pauliem Coelho, autorem słynnej książki będącej pierwowzorem scenicznej adaptacji. Irena Dragan podarowała pisarzowi minaturę jednej ze scen przedstawienia *Alchemik* – śpiącego pod sykomorą bohatera sztuki – pastora Santiago (scen. A. Łabiniec).

Uczestnicy Kongresu postanowili wystosować List do Ministra Kultury, w którym proponują powołanie przez Ministerstwo Kultury centrum promocji dramaturgii dla dzieci i młodzieży.

Centrum to – piszą uczestnicy – powinno powstać w Poznaniu opierając się na działalności Centrum Sztuki Dziecka od lat prowadzącego wartościową akcję wspierania i promowania współczesnej dramaturgii dla najmłodszych, a także w powiązaniu z Ogólnopolskim Festiwałem Sztuk Współczesnych dla Dzieci i Młodzieży KON-TEKSTY, organizowanym przez poznański Teatr Animacji.

Wśród zadań centrum powinno znaleźć się upowszechnianie współczesnych propozycji repertuarowych poprzez wydawnictwa, prowadzenie obszernej bazy internetowej oraz wspieranie dramaturgii, przede wszystkim przez organizowanie warsztatów dla pisarzy i artystów teatru, a także inspirowanie i wspieranie realizacji scenicznych.

W opinii uczestników Kongresu centrum promocji dramaturgii dla dzieci i młodzieży w poważnej mierze przyczyni się do wzbogacenia repertuaru zarówno większości scen profesjonalnych – dramatycznych i lalkowych, jak i teatrów szkolnych, a także, w szerszej perspektywie, do zasadniczego przewartościowania dotychczasowego sposobu myślenia o repertuarze teatralnym dla młodego widza w Polsce.

Zmiany personalne

■ Od stycznia 2005 r. **Lucynie Kozień**, dyrektorowi artystycznemu Teatru Lalek Baniałuka w Bielsku-Białej Prezydent Miasta powierzył także funkcję dyrektora naczelnego.

■ Konkurs na dyrektora artystycznego Teatru Maska w Rzeszowie wygrała absolwentka Reżyserii Wydziału Sztuki Lalkarskiej AT w Białymstoku **Ewa Piotrowska** – objęła to stanowisko 1 czerwca br.

■ Od nowego sezonu dyrektorem naczelnym i artystycznym Białostockiego Teatru Lalek będzie **Marek Waszkiel**, który w czerwcu otrzymał tę nominację z rąk Prezydenta Miasta Białegostoku.

■ W Olsztyńskim Teatrze Lalek nowym dyrektorem (w drodze rozpisania przez władze konkursu) został **Zbigniew Głowacki**, który od lipca przejmuje funkcje po odchodzącym na emeryturę **Krzysztofie Rościszewskim**.

■ Z końcem sezonu wygasa kontrakt **Arkadiuszowi Klucznikowi**, dotychczasowemu dyrektorowi naczelnemu i artystycznemu Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie. Władze miasta nie zdecydowały jeszcze o tym, kto będzie jego następcą na tym stanowisku i w jaki sposób zostanie wybrany.

■ Z warszawskim Teatrem Guliwer rozstaje się z końcem sezonu jego kierownik artystyczny **Konrad Dworakowski**.

■ Prorektorem Akademii Teatralnej Wydziału Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku został **Wojciech Kobrzyński**, dziekanami – **Wojciech Czołpiński** i **Artur Dwulit**. We Wrocławiu prorektorem Wydziałów Zamiejscowych wybrano **Krzysztofa Kulińskiego**; dziekanami są **Jolanta Góralczyk** i **Anna Kramarczyk**.

Koncert w Poznaniu

TeatrLal

■ Ukazał się pierwszy numer nowego Opol­skiego Czasopisma Kul­turalnego

TeatrLal poświęconego teatrowi plastycznemu i sztukom wizualnym. Pismo redagują studenci Uniwersytetu Opolskiego we współpracy z Opolskim Teatrem Lalki Aktora. Adres e-mailowy redakcji: redakcja.teatral@gazeta.pl

Teatry za granicą

■ Będziński Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana gościł w dniach 16.04 – 02.05 br. na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Mexico City (Meksyk) z *Tymoteuszem wśród ptaków* w reż. Adama Kwapisza. Spektakl grany był po polsku i po hiszpańsku. Prócz polskiego zespołu na festiwalu prezentowały swoje spektakle teatry z Tajwanu, Francji, Hiszpanii, Kuby i Meksyku. Przedstawienie lalkarzy będzińskiego oraz grupy z Tajwanu zostały dodatkowo zaprezentowane na specjalnym festiwalu „Todo para niños” („Wszystko dla dzieci”) w meksykańskim mieście Morelia. *Tymoteusza* zobaczyły również na specjalnym spektaklu dzieci polonii meksykańskiej.

■ W Festiwalu Open-Subotica (maj 2005) wziął udział Teatr Lalek Guliwer z przedstawieniem *Ołbrzym* Philippa Dorina w reż. Piotra Tomaszuka.

■ W dniach 2–15 sierpnia Teatr Lalek Baniałuka wystąpi na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży w Japonii ze spektaklem *Koziołek Matołek 2* w reż. Lucyny Sypniewskiej. Baniałuka reprezentować będzie Polska na festiwalu prezentującym teatry krajów Unii Europejskiej. Bielscy lalkarze wystąpią w Tokio, Hokkaido i Tiflori.